

Mfv.I.10.098/2013/12.

A Kúria a dr. Szűcs Péter ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Mohácsi Ferenc ügyvéd által képviselt alperes ellen közalkalmazotti jogviszony jogellenes megszüntetése és jogkövetkezményei iránt a Debreceni Munkaügyi Bíróságnál 2.M.493/2011. szám alatt megindított és másodfokon a Debreceni Törvényszék 2.Mf.20.834/2012/6. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2014. január 6. napján megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Kúria a Debreceni Törvényszék 2.Mf.20.834/2012/6. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 nap alatt 10.000 (Tízezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A felülvizsgálati eljárás illetve az államot terheli.

I n d o k o l á s

A felperes keresetében a munkáltatói felmentés jogellenességének megállapítását és az ehhez fűződő jogkövetkezmények alkalmazását kérte, eredeti munkakörbe történő visszahelyezésének mellőzésével. Elsősorban a munkakör felajánlási és a tájékoztatási kötelezettség hiányosságai miatt találta jogellenesnek a munkáltató intézkedését. Álláspontja szerint a Kjt. 30/B.§-a szerinti részmunkaidőben való foglalkoztatási lehetőségről szóló tájékoztatás semmilyen tekintetben nem elégíti ki a jogszabályi feltételeket, illetőleg a Kjt. 30.§ (1) bekezdése szerinti tájékoztatás és a felmentés időpontja között tíz napnak el kellett volna telnie. Ezen túlmenően sérelmezte, hogy az alperes nem valamennyi pedagógust és pedagógust segítő munkakörben foglalkoztatott személyt tájékoztatta a megállapodás lehetőségéről. Az alperes által megjelölt felmentési ok valóságát, a létszámcsökkentés elrendelését nem vitatta, azonban állította, hogy a felmentése valódi oka az volt, hogy a pályázat elbírálásakor az O.B. ülésén az igazgatót alkalmatlannak minősítette. A felmentése okszerűtlen is, mert nem vitásan hat fizika óra maradt ellátatlanul és mivel egyedüli fizikaszakos tanárként dolgozott, munkájára szüksége van az intézménynek, felmentésével pedig külsős pedagógust kellett foglalkoztatni.

A Debreceni Munkaügyi Bíróság 2.M.493/2011/15. számú ítéletével a keresetet elutasította és a felperest perköltség fizetésére kötelezte azzal, hogy a le nem rótt illetéket az állam viseli.

A munkaügyi bíróság által megállapított tényállás szerint a matematika, fizika, technika szakos tanár felperes 1987. július 1-től tanárként állt az alperes alkalmazásában. A munkáltató 1991., 1997., 2002, 2007. évben megrovás, 2008. évben a várakozási idő egy évvel történő meghosszabbítása fegyelmi büntetéssel sújtotta.

2010. szeptember 3-án a munkáltató a felperessel szemben a 2010. augusztus 31-ei tanévnyitó értekezleten tanúsított magatartása miatt írásbeli figyelmeztetést alkalmazott, melyet a felperes által

indított munkaügyi vita szünetelésének ideje alatt, 2011. áprilisában a felperes hozzájárulásával visszavont.

A 2010/2011. tanévben 34,5 fő pedagógus, oktató-nevelő munkát segítő közalkalmazottat foglalkoztatott az intézmény. A 2011/2012-es tanévben a három nyolcadik osztály helyett csak két osztály indult, így emiatt a matematika órát 9, a magyar órát 4, az angol órát 3, a fizika órát másfél órával csökkentették. A felperes a 2010/2011-es tanévben matematikát 8, fizikát 7,5, technikát 2 órában tanított, 2,5 órában pedig napközis nevelőként dolgozott.

Az önkormányzat képviselő-testülete a 2011. február 24-ei ülésén meghozott képviselő-testületi határozatában az intézmény pedagógus, illetve a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatottak létszámát 2011. szeptember 1. napjától 32,5 főben határozta meg.

Az alperes igazgatója 2011. április 20-ai tantestületi ülésen tájékoztatta a jelenlevőket a képviselő-testület határozatáról kérve, hogy a pedagógusok jelezzék, amennyiben „önként részt vennének” a létszámleépítésben vagy részmunkaidős foglalkoztatást vállalnának.

Az alperes 2011. május 26-án kelt - a felperes által még aznap átvett - tájékoztatóban megjelölte a felmentéssel esetlegesen érintettek nevét, munkakörét és az elosztható munkaidő mértékét.

Az alperes 2011. június 1-jén tájékoztatta a felperest arról, hogy a közléstől számított két munkanapon belül írásban nyilatkozhat a munkakör felajánlási lehetőség igénybevételéről. A tájékoztató tartalmazta a Kjt. 30/A. §-ának (1), (2) és (3) bekezdését, a Kjt. 37. § (9) bekezdését, valamint a 30/C. § (1), (2), (3) és (4) bekezdését. A felperes ezen tájékoztató átvételét megtagadta, azt június 6-án postai kézbesítéssel vette át.

A tájékoztató tartalmáról azonban a felperes a munkatársaitól 2011. június 2-án tudomást szerzett és írásban közölte, hogy élni kíván a felajánlási lehetőséggel. Az igazgató az O.B. 2011. június 6-ai ülésén úgy nyilatkozott, hogy „az iskolában voltak „hátráltató erők” és azok a személyek, akik az elmozdulást hátráltatták az elmúlt években, most „a létszámleépítés következtében nem fogják gyengíteni a tantestületet az egységesség irányában is könnyebb lesz a helyzet”.

Az alperes 2011. június 9-én kelt határozatával a felperes határozatlan időre létesített közalkalmazotti jogviszonyát 2011. december 14. napjára - a felmondási idő kezdetét 2011. június 14. napjában meghatározva - felmentéssel megszüntette. Rendelkezett nyolchavi végkielégítésre való jogosultságáról. Az indokolás szerint az önkormányzat képviselő-testülete határozattal döntött a létszámleépítésről, amely két álláshely megszüntetését jelenti. Ez a felperes munkakörét is érinti, az általa ellátott órák - 2 technika, 8 matematika, 7,5 fizika, 2,5 napközis óra - a „jövő tanévben feladatcsökkenés miatt nem biztosítható, mert a 2 technikát és a megmaradó 4 matematikát más, azonos szakú pedagógusok fogják tanítani. A napközis órákat azon pedagógusok

látják el, akik óraszámát a feladatcsökkenés miatt nem tudja kiadni, a 6 órára lecsökkenő fizika órát pedig óraadó tanárral szándékozik ellátni". Tartalmazza a határozat, hogy a döntést megelőzően a Kjt. 30/A. §-ában írt kötelezettségének megfelelően írásban tájékoztatta a felperest arról, hogy kíván-e az állásfelajánlás lehetőségével élni. Üres munkakör hiányában azonban ilyet a munkáltató nem tud biztosítani.

A felperes a határozat átvételét megtagadta, annak postai kézbesítése 2011. június 14-én történt.

A munkaügyi bíróság álláspontja szerint az önkormányzat képviselő-testülete az alperesi intézmény létszámának két fővel való csökkentését határozta el, emiatt a felmentés indoka valós. Az óraszámcsökkentés a matematika órákat érintette leginkább, így jogszerű volt az alperesi döntés, hogy a létszámleépítést elsősorban ezen órákat oktatók körében hajtsa végre. Önmagában nem teszi jogszerűtlenné az intézkedést az sem, hogy a fizika órák oktatását megbízási jogviszony keretében óraadó látja el, különös tekintettel arra, hogy a fizika órák igénye a következő tanévre már 4,5 órára csökkent.

Az alperes ésszerű indokát adta annak, hogy a matematika szakos tanárok közül miért a felperesre esett a választása, vagyis, hogy a többi matematika szakos tanár egyéb, nehezen pótolható feladatot is ellát az intézményben.

A bíróság álláspontja szerint az alperes rendeltetésellenes joggyakorlása sem állapítható meg. A felperes munkafegyelmével kapcsolatban 1991-től több kifogás merült fel. A felperessel szemben korábban alkalmazott fegyelmi büntetések, illetve figyelmeztetés nem eredményezheti azt, hogy a létszámcsökkentés őt ne érinthesse.

Az alperes eleget tett a munkakör felajánlási lehetőségről szóló tájékoztatásnak és azt a bíróság - annak ellenére, hogy a felperes postai úton csak június 6-án vette át - a felperessel már a Kjt. 3. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó Mt. 6. § (4) bekezdése szerint június 1-jén közöltnek tekintette, mivel az átvételt az érdekelt megtagadta.

A felperes maga sem vitatta, hogy a kézbesítést számára az alperes megkísérelte és közömbös, hogy szóban akkor annak tartalma ismertetésre került-e. A felperes június 2-án már a tájékoztatásra válaszolt.

A bíróság a tíznapos jogszabályi határidő elmulasztását a perbeli esetben nem találta jogvesztőnek, ugyanis a Kjt. 30/C. §-a a tíznapos határidőt a Kjt. 30/A. § (3) bekezdésében meghatározott felajánlható munkakörök esetén teszi kötelezővé. A perbeli esetben a munkáltató álláshelyet pedig a felperesnek nem tudott felajánlani.

A jogszabály a felmentéssel érintett közalkalmazottak részére írja elő a tájékoztatási kötelezettséget, így az alperes helyesen jár el akkor, amikor nem a tantestület valamennyi tagját, hanem csak az esetlegesen érintetteket tájékoztatta a részmunkaidőben való

megállapodás lehetőségéről. A bíróság ennek alapján a felosztható óraszámokat is megfelelőnek találta. Nem elvárás, hogy a létszámcsökkentéssel elérni kívánt óraszámot egy pedagógus megállapodása eredményezze.

A felperes fellebbezése folytán eljáró Debreceni Törvényszék 2.Mf.20.834/2012/6. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta és a felperest fellebbezési eljárási költség viselésére kötelezte.

Osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját, miszerint a felmentés oka valós és okszerű volt, a munkáltató mérlegelési jogkörébe tartozik, hogy melyik munkavállaló jogviszonyát szünteti meg. Ennek során is figyelemmel kell lenni a rendeltetésszerű joggyakorlásra. Az állásfelajánlás lehetőségéről a felperest 2011. július 1-jén tájékoztatták, aki 2011. július 2-án erről nyilatkozatot tett.

A felmentés szerint a felmentési idő kezdete 2011. június 14-e. Vitathatatlan, hogy a munkáltató a június 1-jén történt tájékoztatást követően a 9. napon kísérelte meg a felmentés átadását a felperes részére, de ez önmagában nem teszi jogellenessé az intézkedését, figyelemmel arra, hogy tudatában volt annak, miszerint a felmentési idő kezdete öt nappal későbbre esik, illetve ismeretében volt a munkáltató annak is, hogy felajánlható munkakör nincs. Így az egy nappal korábbi átadás megkísérlése érdemi érdeksérelmet nem okozott.

A tájékoztatóból megállapítható, hogy a felperes a megállapodást a matematika, technika szakkal rendelkező öt pedagógussal és a szabadidős szervezővel köthette volna meg. A törvényszék álláspontja szerint a felosztható órák megjelölése nem volt téves. Az alperes nem mulasztotta el a Kjt. 30/C. § (1) bekezdésében meghatározott, a felmentés tervezett időpontja előtti minimum tíznapos tájékoztatási kötelezettség határidejét. Nem vitatottan a tájékoztatást 2011. május 26-án átvette, míg a felmentés átadásának megkísérlésére 2011. június 10-én került sor.

A felperest terhelte annak bizonyítása, hogy a valós és okszerű felmentési ok ellenére a munkáltató mérlegelési jogkörének gyakorlásakor a kiválasztás során nem tartotta be a rendeltetésszerű joggyakorlás követelményét. A felperes e körben bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget. A törvényszék által kihallgatott tanúk vallomását összevetve az elsőfokú bíróság által kihallgatott tanúkéval rendeltetésellenes alperesi magatartás nem nyert igazolást.

A felperes felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a másodfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és a jogszabálynak megfelelő határozat hozatalát kérte. Másodlagosan - amennyiben a felmentés jogellenességének indokát nem a Kjt. 34. § (1) bekezdése szerinti minősített jogsértés alapján határozná meg - harminchavi átlagkeresetnek megfelelő átalánytérítés megfizetését igényelte.

A felülvizsgálati érvelés szerint a jogerős ítélet tartalmazza azt a megállapítást, hogy a pedagógusok vonatkozásában azonos munkakörnek az azonos vagy részben azonos szakok oktatására

képesítéssel rendelkező pedagógusokat kell tekinteni. Ennek azonban semmilyen indokát nem adja, döntése pedig ellentétes a 138/1992. (X.8.) Korm. rendeletben foglaltakkal.

A jogerős ítélet teljes mértékben figyelmen kívül hagyta, hogy a felperes technika órákat is tarthatott, más szakon is tanított, napközis foglalkozást is tartott, tehát más szakosokkal is egyezkedhetett volna.

A törvény értelmében csak az azonos munkakörűek köthetnek egymással a Kjt. 30/B. §-a szerinti megállapodást. Az alperes ugyanakkor a tájékoztatóban hibásan tüntette fel a munkaköröket, ezért nem volt megállapítható, hogy kik az azonos munkakörűek, így az sem derült ki, hogy kikkel jogosult a felperes a Kjt. 30/B. § szerinti megállapodás megkötésére.

A felperes hivatkozása szerint a létszámleépítéssel esetlegesen érintettek körébe valamennyi pedagógus, illetve pedagógus és oktató-nevelő munkát segítő munkakört betöltő közalkalmazott beletartozott volna.

A felülvizsgálati érvelés szerint a Kjt. 30/C. §-a szerinti tájékoztatási kötelezettségét az alperes nemcsak hibás tartalommal, de egyben a törvényi határidőt is megsértve közölte. A tájékoztatás és a felmentés közlése közti tíz nap ugyanis nem telt el. Ebben a körben kiemelő jelentősége van annak, hogy a felperes nem akadályozta meg szándékosan az irat átadását. Az munkáltatói jogkör gyakorlója csupán annyit jelzett az iskola folyosóján, hogy szeretne átadni egy iratot, ezért a felperes menjen az irodájába, aki annak postázását kérte.

A Kjt. 30/C. §-ából következően, ha a tájékoztatás lényegi hibában szenved - a felmentés érvényességi előfeltétele hiányában - a bíróságnak a felmentés jogellenességét kell megállapítania, annak érdemi vizsgálata nélkül.

Az elsőfokú eljárás során az alperes mindvégig arra hivatkozott, hogy a felperes kiválasztására azért került sor, mert számos fegyelmi eljárás folyt ellene és sok kifogás merült fel munkavégzésével kapcsolatban. Ebből megállapítható, hogy a felmentés indoka nem valós, hiszen a kiválasztáskor a munkáltatói jogkör gyakorlója kizárólag egyetlen körülményt vizsgált, nevezetesen, hogy a felperes munkájával elégedett-e.

Az alperesi felmentésnek a rendeltetésellenes joggyakorlás tilalmába ütközésével kapcsolatban a törvényt a mérlegelés szabályainak jelentős mértékű megsértésével állapította meg a tényállást és nem tulajdonított kellő jelentőséget annak a körülménynek, amely a felmentéshez vezetett.

A létszámleépítés során felperes személyére azért esett a munkáltatói jogkör gyakorlójának a választása, hogy ne hátráltassa az iskola működését, ne gyengítse a tantestületet. Egyidejűleg kifejezte azon véleményét, hogy az eltávolítása után a tantestület egységesebb lett. Ez az egységesség ugyanakkor kizárólag a munkáltatói jogkör gyakorlója felé megnyilvánuló lojalitást jelentette, a hátráltatás pedig az őt ért kritikákat.

A 2010. évi írásbeli figyelmeztetést a munkáltatói jogkör gyakorlója visszavonta, a 2011. évi állítólagos feljegyzéseket pedig a felperes sosem látta, az alperes nem csatolta, így azok megléte nem bizonyított.

A jogerős ítélet a tényállást a bizonyítékok helytelen mérlegelésével, illetőleg az egyes okiratok figyelmen kívül hagyásával állapította meg a Pp. 206. § (1) bekezdésébe ütköző módon, jogellenesen. Ebből kifolyólag ítélete sérti az Mt. 4. §-ában szabályozottakat.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (Kjt.) 30. § (1) bekezdés b) pontja szerint a munkáltató a közalkalmazotti jogviszonyt a 30/A.-30/B. §-ban foglalt korlátozással felmentéssel akkor szüntetheti meg, ha az önkormányzati képviselő-testület döntése alapján a munkáltatónál létszámcsökkentést, illetve átszervezést kell végrehajtani és emiatt a közalkalmazott további foglalkoztatására nincs lehetőség.

Helyesen jutottak a bíróságok arra a következtetésre, hogy az önkormányzat képviselő-testülete az alperesi intézmény létszámának két fővel történő csökkentéséről rendelkezett, ebből következően a felmentés indoka valós volt.

A felperes maga sem vitatta, hogy - kevesebb osztály indítása miatt - óraszám csökkentés vált szükségessé, amely elsősorban a matematika órákat érintette, így a munkáltató részéről indokolt volt, hogy a létszámleépítést ezen tantárgyat oktatók körében hajtsa végre. A munkáltató mérlegelési jogkörébe tartozik annak eldöntése, hogy ezen személyek közül kinek a jogviszonyát szünteti meg a rendeltetésszerű joggyakorlás követelményének megtartása mellett.

Alaptalan azon felülvizsgálati érvelés, hogy a bíróságok a pedagógus munkaköröket jogszabályi szinten meghatározó 138/1992.

(X.8.) Korm. rendelet előírásait megsértették. Azon megállapítása a jogerős ítéletnek, hogy kik tekinthetők azonos munkakörű személyeknek, megfelel a hivatkozott jogszabályi előírásoknak és a munkáltató által alkalmazott kiválasztási szempontok sem sértettek jogszabályt. Az alperes a felosztható óraszámokat megfelelően határozta meg és az elsőfokú bíróság helyesen mutatott rá arra, hogy a kívánt óraszám elérése nem feltétlenül egy pedagógussal történő megállapodás eredménye lehet. Az alperes a munkakör felajánlási kötelezettségének eleget tett, a felperes 2011. június 2-án - annak ellenére, hogy a tájékoztatót postai úton csak június 6-án vette át - válaszolt is az abban foglaltakra.

Az elsőfokú bíróság fejtette ki helytállóan az ítéletében, hogy a Kjt. 30/C. § (1) bekezdés a) pontja a tíznapos határidőt a Kjt. 30/A. § (3) bekezdésében meghatározott felajánlható munkaköröknél teszi kötelezővé. Jelen esetben azonban ez nem irányadó, mivel a felperes részére nem volt ilyen munkakör, így alaki okból sem volt

jogszabálysértés megállapítására lehetőség. A munkáltatót tájékoztatási kötelezettség azon munkavállalók vonatkozásában terhelte csak, akik a felmentéssel érintettek voltak, így alaptalan a felperes hivatkozása, miszerint a tantestület valamennyi tagját tájékoztatni kellett volna a részmunkaidőben való foglalkoztatás lehetőségéről.

Tekintettel arra, hogy a felmentés jogellenességét nem lehetett megállapítani, vizsgálni kellett, hogy a valós és okszerű indok mögött a munkavállaló jogos érdekének csorbitása, érdekérvényesítési lehetőségének korlátozása, zaklatása, véleménynyilvánításának elfojtására irányuló munkáltatói szándék állt-e fenn. Ebben a körben a bizonyítási teher a felperesre hárult (Pp. 164.).

A jogerős ítélet helytállóan mutatott rá arra, hogy a tanúk nem támasztották alá a munkáltató felperes érdekeit sértő magatartását. Nem volt bizonyított, hogy a felperesnek az igazgatónő személyét érintő véleménynyilvánítása vagy egyéb, szakmailag ellentétes álláspontja állt a jogviszonyának megszüntetése mögött. Önmagában a felperessel szemben alkalmazott fegyelmi büntetések nem eredményezhetik azt, hogy személye az indokolt létszámcsökkentés során nem érinthető. Minderre figyelemmel pedig a felperes eltávolítását célzó jogellenes alperesi magatartás nem volt megállapítható (Mt. 4. §).

A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felperes perköltség fizetési kötelezettsége a Pp. 78. § (1) bekezdésén alapul.

A felperes a Pp. 359/A. §-a szerinti munkavállalói költségkedvezményben részesült, ezért a le nem rótt illeték az állam terhén marad [6/1986. (VI.26.) IM rendelet 3. § (1) bekezdés f) pont, 13. §, 14. §].

Budapest, 2014. január 6.

Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Hajdu Edit s.k. bíró
A kiadmány hitelél: Nné tisztviselő